

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Teema: Kansainvälinen kehitysyhteistyö

SUOMEN PAKOLAISAVUN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2022

Suomen Pakolaisapu kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2022 ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Maailmassa on ennätysmäärä kodeistaan paenneita - yli 82 miljoonaa ihmistä on joutunut jättämään kotinsa. Maailman pakolaisista 86 prosenttia elää kehittyvissä maissa. Koronapandemia on vaikuttanut pakolaisten ihmisoikeuksiin merkittävästi, ja erityisesti lasten, naisten ja vähemmistöjen oikeudet ovat pandemian seurausten myötä entistä uhatumpia. Kehitysyhteistyön kautta voidaan tarttua niihin monisyyisiin ongelmiin, jotka ovat pandemian aikana kärjistyneet ja jotka uhkaavat hauraita yhteiskuntia. Kotinsa pakon edessä jättäneet ihmiset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, ja heiltä puuttuu liian usein pääsy koulutukseen ja terveydenhoitoon. Lisäksi heidän mahdollisuutensa toimeentuloon ovat heikentyneet pandemian myötä entisestään. Yksi tehokkaimpia tapoja ehkäistä konflikteja ja pakolaisuutta on tukea pitkäjänteistä laadukasta kehitysyhteistyötä. Kehitysyhteistyöllä pureudutaan pakolaisuuden juurisiin, tuetaan hauraiden yhteiskuntien vahvistumista sekä kasvatetaan yhteisöjen ja yksilöiden resilienssiä. Humanitaarisella avulla on vastattu akuutteihin kriiseihin ja annettu inhimillistä apua siellä, missä sitä kaikista eniten tarvitaan.

Olemme tyytyväisiä siihen, että Suomen hallitus esittää eduskunnalle määrärahalisäystä kehitysyhteistyölle esityksessään vuoden 2022 talousarvioksi. Suomen Pakolaisapu pitää tätä myönteisenä suuntana ja toivoo, että kehitys jatkuisi vuoden 2022 jälkeenkin. Suomi on sitoutunut käyttämään kehitysyhteistyöhön 0,7 prosenttia bruttokansantulostaan. Esityksen mukaan ensi vuonna Suomen kehitysyhteistyö olisi kuitenkin vain noin 0,49 prosenttia bruttokansantulosta, eli hiukan vähemmän kuin kuluvan vuoden 0,5 prosenttia. Suomi on yhä ainoa Pohjoismaa, joka ei yllä lukuun: esimerkiksi Ruotsi rahoittaa kehitysyhteistyötä noin prosentin bruttokansantulostaan. Suomen olisi vihdoin lunastettava lupauksensa.

Edellisellä hallituskaudella Suomen kehityspolitiikka näki isoja muutoksia ja kehitysyhteistyöstä leikattiin ennennäkemättömällä tavalla. Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahat putosivat vuosien 2015 ja 2018 välillä yli 30 prosenttia. Tämä oli suurin muutos Suomen kehityspolitiikassa sitten 1990-luvun lamavuosien, ja siihen tarvitaan edelleen isoa korjausta.

Kehityspolitiikan rahoituksen suunta on oikea mutta liian hidas

- Vuodelle 2022 esitetty noin 30 miljoonan kehitysyhteistyömäärärahojen korotus on erittäin tervetullut.
- Ulkoministeriön hallinnoiman varsinaisen kehitysyhteistyön osuus on ehdotuksen mukaan noin 706 miljoonaa eli noin 55 prosenttia kehitysyhteistyömäärärahoista. Osuus on pienentynyt viime vuodesta.

- Pidämme myönteisenä, että vuodelle 2022 esitetään noin 8 miljoonan lisämäärärahaa kansalaisjärjestöjen tekemälle kehitysyhteistyöllä.
- Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön kohdistuu kuitenkin hallituksen kehysriihipäätöksen mukaan 35 miljoonan euron leikkaus vuodesta 2023 alkaen.
- Kehitysyhteistyön osuus BKT:stä oli vuonna 2014 0,59 prosenttia. Edellisen hallituskauden massiiviset leikkaukset näkyvät edelleen järjestökentällä. Tarvitaan kunnianhimoisempia askeleita ja ylihallituskautista tiekarttaa, joilla Suomi pystyy nostamaan kehitysyhteistyömäärärahansa 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta ja ohjaamaan vähintään 0,2 prosenttia bruttokansantuotteesta vähiten kehittyneille maille (LDC-maat) vuonna 2027.

Ilmastotekojen linkittäminen kehitysyhteistyöhön hienoa mutta myös haastavaa

Myös ilmastonmuutoksen kiihtyminen vaikuttaa pakolaistilanteeseen, niin konfliktin ja köyhyyden taustasyynä kuin suorana pakkomuuton aiheuttajanakin esimerkiksi luonnonkatastrofeissa. Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön ennusteen mukaan maailmassa voi olla yli 200 miljoonaa ympäristösiirtolaista vuonna 2050. Ilmastonmuutos vaikuttaa toimintakenttäämme sekä pakolaisuuteen voimakkaasti, ja pidämme erittäin myönteisenä, että hallitus tunnistaa kehitysyhteistyön tärkeyden ilmastonkriisin torjumisessa ja hauraiden valtioiden tukemisessa ilmaston muutoksiin sopeutumisessa.

- Budjettiesitys tunnistaa järjestöjen kehitysyhteistyön tukemisen ilmastotekona.
- Ilmastorahoituksen ei kuitenkaan tulisi tarkoittaa muun kehitysyhteistyön rahoituksen laskua vaan ilmastorahoituksen tulisi olla lisäys määrärahaan.
- Budjettiesityksestä ei selviä, millä tavalla ilmastorahoitus jakautuu ja kuka sen toimeenpanee.

Humanitaarinen työ ja monenkeskinen yhteistyö

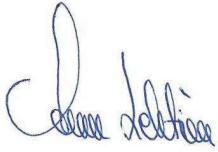
- Humanitaarisen avun määrärahat pysyivät ennallaan, vaikka globaalin humanitaarisen avun tarve tulee todennäköisesti kasvamaan tulevina vuosina ilmastokriisin ja pitkittyneiden pakolaistilanteiden myötä.
- Monenkeskisen yhteistyön myöntö- ja sopimusvaltuuksien nosto on tärkeä signaali.

Humanitaariset kriisit ovat pitkittyneet ja monimutkaistuneet. Tämä vaikuttaa suoraan myös pakolaistilanteeseen, ja paenneiden määrä on yli kaksinkertaistunut viimeisen 7 vuoden aikana. Vaikka yhä useampi joutuu pakenemaan, kansainvälisen yhteisön tahto rahoittaa humanitaarista työtä on vähentynyt. Maailmanlaajuisesti humanitaarisen avun rahoitus on ollut laskussa jo jonkin aikaa, ja siksi olisi tärkeää, että valtiot myös jatkossa rahoittavat humanitaarista apua.

Edellisen hallituskauden voimakkaan määrärahalaskun jälkeen olisi tärkeää varmistaa myös YK-järjestöjen rahoitus ja palauttaa se määrärahalaskauksia edeltävälle tasolle.

Monenkeskisen yhteistyön rahoitus on ollut huolestuttavassa laskussa. Siksi olemmekin tyytyväisiä siihen, että hallituksen talousarvioesityksessä on päädytty esittämään toisin kuin valtiovarainministeriön budjettiesityksessä ja myöntö- ja sopimusvaltuuksia on nostettu monenkeskisen yhteistyön osalta tuleville vuosille.

Kunnioitavasti,

Annu Lehtinen, toiminnanjohtaja

Suomen Pakolaisapu ry

Lisätiedot:

Annu Lehtinen, annu.lehtinen@pakolaisapu.fi

Katja Mannerström, p. 044 7615 708, katja.mannerstrom@pakolaisapu.fi

Suomen Pakolaisapu

Suomen Pakolaisapu on Suomen suurin pakolais- ja siirtolaiskysymyksiin erikoistunut asiantuntijajärjestö. Autamme vuosittain tuhansia ihmisiä toipumaan konflikteista ja kotoutumaan uusiin yhteiskuntiin. Yli 50 vuoden aikana työmme on näkynyt Suomen lisäksi Afrikassa, Lähi-idässä, Aasiassa ja Euroopassa.